

6.4.2.3 Reikia sukurti stiprų konsultacinį organą, kuris leistų stebėti vystymąsi remiančių pagalbos programų, susijusių su pilietine visuomene, veiksmingumą. Šioje veikloje EESRK galėtų atlikti svarbų vaidmenį.

6.4.2.4 Reikia suderinti vystymąsi remiančias pagalbos programas su tikraisiais pilietinės visuomenės poreikiais. Vystymąsi remiančiai pagalbai, kurios tikslas — steigti naujas pilietinės visuomenės institucijas, EESRK gali suteikti didelę techninę paramą.

6.4.2.5 Po Vakarų Balkanų forumo, kurį surengs EESRK, galima bus įsteigi nuolatinę techninio darbo grupę, kuriai priklausytų EESRK ryšių grupė ir Vakarų Balkanų pilietinės visuomenės atstovai. Ši grupė teiks pilietinės visuomenės organizacijoms reikalingą pagalbą rengiant strateginę ir veiklos darbotvarkę ir sudarys galimybes ES valstybėms narėms ir

Vakarų Balkanų šalims pasikeisti geros praktikos pavyzdžiais ir praktine patirtimi siekiant sustiprinti pilietinę visuomenę.

6.4.2.6 2007–2013 m. ES finansinėse perspektyvose pagal „teritorinio bendradarbiavimo“ tikslą reikia numatyti finansinių lėšų, kurios bus skirtos ES nepriklausančioms šalims. Reikia supaprastinti ES nepriklausančioms šalims taikomus finansinius mechanizmus, tačiau nepažeidžiant egzistuojančio skaidrumo, ir remti šias šalis vykdant kaimynystės programas. Reikia pasinaudoti tokių programų kaip CADSES patirtimi ir ją skleisti.

6.4.2.7 Rengdama pilietinei visuomenei skirtas vystymąsi remiančias pagalbos programas, ES taip pat turi atsižvelgti ir į kitų tarptautinių organizacijų vykdomas vystymosi programas. Bendradarbiavimas su Jungtinių Tautų Organizacijos programomis ir specializuotais skyriais turi būti stiprinamas ir plėtojamas įgyvendinimo lygiu.

2006 m. gegužės 17 d., Briuselis

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkė
Anne-Marie SIGMUND

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Biologinei įvairovei išsaugoti skirtos ES kampanijos — pilietinės visuomenės vaidmuo ir indėlis

(2006/C 195/24)

ES Tarybai pirmininkausianti Austrija, vadovaudamasi Europos bendrijos sutarties 262 straipsniu, 2005 m. rugsėjo 13 d. raštu paprašė Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto parengti tiriamąją nuomonę dėl *Biologinei įvairovei išsaugoti skirtos ES kampanijos — pilietinės visuomenės vaidmuo ir indėlis*

Žemės ūkio, kaimo plėtros ir aplinkos skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto darbo šiuo klausimu organizavimą, 2006 m. balandžio 26 d. priėmė savo nuomonę. Pranešėjas Lutz Ribbe.

427-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2006 m. gegužės 17–18 d. (gegužės 17 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 125 nariams balsavus už ir 4 - susilaikius.

1. Komiteto išvadų ir rekomendacijų santrauka

1.1 Biologinė įvairovė yra mūsų gyvenimo šioje planetoje pagrindas ir garantas. Jau vien dėl ekonominių paskatų žmogus privalo siekti išsaugoti ekosistemų stabilumą. Tą daryti įpareigoja jo atsakomybė visai visatai - išsaugoti biologinę įvairovę. Biologinės įvairovės apsauga nėra „prabanga“, kurią žmogus gali sau leisti arba kurios galėtų atsisakyti.

1.2 Žmogus turi daugiausia naudos iš biologinės įvairovės, tačiau jam kartu tenka didžiausia atsakomybė dėl jos mažėjimo.

1.3 EESRK pastebi, kad Europos biologinei įvairovei vis dar gresia didžiulis pavojus. Ligšiolinės ES priemonės pasirodė esančios nepakankamos, kad galėtų sustabdyti neigiamas pastarųjų dešimtmečių tendencijas.

1.4 EESRK entuziastingai pritarė, kad ne tik visos Europos institucijos, bet ir ES valstybės narės pasirašiusios Biologinės įvairovės konvenciją įsipareigojo ne tik sustabdyti, bet ir pakeisti šias neigiamas tendencijas.

1.5 Vis dėlto EESRK neigiamai vertina tai, kad tarp tikrovės ir norų tvyro praraja: viešasis sektorius lig šiol nesiėmė jokių priemonių biologinei įvairovei išsaugoti, kurių iš jo tikimasi. Nors valstybė privalo rodyti pavyzdį saugant biologinę įvairovę, tačiau planavimo sprendimai ir rėmimo programos biologinei įvairovei neretai sukelia dar didesnę grėsmę. Reikia pridurti, kad 2007–2013 m. finansinėje perspektyvoje numatoma ypatingai taupyti kaip tik tose politikos srityse, kurios susijusios su biologinės įvairovės apsauga.

1.6 Biologinės įvairovės nykimas yra lėtas procesas, besitęsiantis jau daugelį metų. Kadangi vis daugiau žmonių praranda tiesioginį ryšį su natūralia aplinka, jie neįsijaučia to tiesiogiai, todėl ir nedaro spaudimo politikams sustabdyti šį procesą. Tačiau politikai neturėtų dėl to nusiraminti, priešingai, jie privalo kurti strategijas, galinčias įveikti šiuos procesus.

1.7 Informuojant pilietinę visuomenę apie biologinės įvairovės išsaugojimo priežastis ir reikšmę, reikia taip pat rengti mokymo ir kvalifikacijos kėlimo kursus, skirtus vietos, regionų valdžios ir valstybės pareigūnams - juk daugelis iš jų net nežino, apie ką kalbama, ir neretai stokoja motyvacijos.

1.8 EESRK mano, kad biologinės įvairovės išsaugojimo kampanija, kurią svarsto pirmininkavimą ES perimanti šalis yra prasminga, o pilietinė visuomenė taip pat gali prisidėti savo praktiniu įnašu, ypač žadindama piliečių sąmoningumą. Tačiau tokia kampanija negali pašalinti esamų trūkumų, kuriuos paminėjo pati ES. Ji jokiū būdu neturi sudaryti įspūdžio, kad problemos kyla daugiausia arba tik dėl to, kad pilietinė visuomenė nepakankamai aktyviai dalyvauja.

1.9 Reikia daugiau teigiamų praktinių pavyzdžių ir modelinių projektų, daugiau aprašymų, galinčių apskritai padėti įsisaugoti gamtovaizdžių ir biologinės įvairovės prasmę ir naudą, taip pat reikia pateikti plačiosios visuomenės aktyvumo pavyzdžių. Pagaliau juk sprendžiamas žmogaus egzistencijos pagrindų išsaugojimo klausimas.

2. Nuomonės esminiai punktai ir priežastys

2.1 2005 m. rugsėjo 13 d. raštu pirmininkavimą ES Tarybai perimanti Austrija paprašė EESRK parengti tiriamąją nuomonę dėl biologinei įvairovei išsaugoti skirtos ES kampanijos - pilietinės visuomenės vaidmens ir indėlio. Rašte nurodoma, kad tokia nuomonė tiek savo nuostatomis, tiek ir politiškai galėtų padėti Tarybai ir Komisijai įgyvendinant siekiamą tikslą - iki 2010 metų sustabdyti biologinės įvairovės mažėjimą. ⁽¹⁾

2.2 Rašte siūloma EESRK iširti,

- kokios yra biologinės įvairovės nykimo priežastys,
- ar priemonių, kurių lig šiol ėmėsi Taryba ir Komisija, pakanka tikslui pasiekti,
- ar įvairių ES sričių politika yra nuosekli,
- kokių kitų iniciatyvų turi imtis Komisija ir valstybės narės,
- koks bus poveikis atsižvelgiant į Lisabonos ir darnaus vystymosi strategiją,
- koks galėtų būti pilietinės visuomenės indėlis.

2.3 Pateikti tokį prašymą pirmininkavimą ES Tarybai perimančią Austriją veikiausiai paskatino rašte minimas faktas, kad dabartiniai įvairių mokslinių tyrimų institucijų ir institutų, tarp jų ir EUROSTAT, surinkti duomenys įrodo, kad nepaisant dėtų pastangų rūšių įvairovė Europoje ir pasaulyje toliau nuolat mažėja, ir šiuo metu nematyti perspektyvų pakeisti šias tenden-

cijas. Komisija, peržiūredama ES darnaus vystymosi strategiją, savo komunikatuose taip pat remiasi neigiama šios srities tendencija.

2.4 EESRK savo ruožtu dėkoja pirmininkavimą ES Tarybai perimančiai Austrijai už tai, kad ji patikėjo jam apsvaistyti šį svarbų klausimą. Toliau EESRK išnagrinės išskeltus klausimus ir pateiks savo atsakymus, taip pat pasiūlys idėjų kampanijai šiais klausimais.

3. Bendrosios pastabos

3.1 Biologinė įvairovė yra mūsų gyvenimo šioje planetoje pagrindas. Nesant biologinės įvairovės, žmonės neišgyventų: augalai, paverčiantys saulės šviesą biomase, yra mūsų planetos energijos ir medžiagų apytakos pagrindas, su kuria žmogus yra susijęs diena iš dienos, pavyzdžiui, kvėpuodamas, valgydamas, arba užsiimdamas ūkine veikla. Net jei ir nebūtų tų rūšių, kurios naudoja ir perdirba žmogaus sukurtas atliekas, žmogaus gyvenimas ir veikla be jų yra neišsivaizduojami.

3.2 Taigi biologinė įvairovė nėra tai, ką visuomenė gali sau leisti, jei tai, jos nuomone, pasirodytų svarbu, arba ko ji gali atsakyti, jei būtų išskirti kiti prioritetai. Biologinė įvairovė yra būtinybė.

3.3 Komunikate „2003 m. aplinkos politikos persvarstymas“ Komisija ⁽²⁾ paaiškina, kas yra biologinė įvairovė. Biologinė įvairovė — tai įvairių ekosistemų kompleksiskumo, pusiausvyros ir būklės išraiška. Biologinė įvairovė ne tik atlieka svarbias gyvybės palaikymo funkcijas, bet ir sukuria tokių svarbių veiklos sričių — ekonomikos, poilsio ir kultūros — pagrindus.

3.4 Biologinė įvairovė išvertus į lietuvių kalbą reiškia „gyvybės įvairovė“. Tačiau šią sąvoką galima vartoti įvairiais lygmenimis. Ji gali reikšti genetinę vienos populiacijos įvairovę, taip pat rūšių įvairovę tam tikros buveinės ribose.

3.5 Žmogus, būdamas protinga būtybe, gauna daugiausia naudos iš biologinės įvairovės: nė viena iš Žemėje gyvenančių rūšių nenaudoja savo poreikiams tiek rūšių kaip žmogus. Tačiau kartu žmogus yra ir svarbiausias jų griovėjas. Žmogaus atliekamas rūšių skirstymas į „naudingas“ ir „žalingas“ yra grynai ekonominio antropocentrinio pobūdžio. Gamtoje tokio skirstymo nėra. Gamtai būdinga tik savireguliacijos principu pagrįsta pusiausvyra. Rūšių įvairovė yra vienas iš svarbiausių tvarumo rodiklių.

3.6 Pažeidus pusiausvyrą, iškyla sunkumų tiems, kuriems svarbūs stabilūs santykiai. Savo įvairiapuse, daugiausia ūkine veikla žmogus suardo ekologinę pusiausvyrą ir daro jai įtaką. Tai trunka jau išstius tūkstantmečius, pvz., ekstensyviai naudojant žemę, dėl ko netgi atsirasdavo naujų, labai stabilių sistemų. Tačiau šiandien žmogaus įtaka biologinei įvairovei įgavo lig šiol neregėtą mastą. Daugybė galimybių, kurias susikūrė žmogus, ne tik nežymiai pakeičia rūšių įvairovę, bet ir dažnai ją visiškai sunaikina.

⁽¹⁾ Žr. 2001 m. birželio 15–16 d. Geteborgo Europos Vadovų Tarybos sprendimą.

⁽²⁾ COM(2003) 745/2.

Biologinės įvairovės nykimo priežastys ir esama padėtis

3.7 Pirmininkavimą Europos Sąjungai perimanti valstybė EESRK skirtame rašte (žr. 2.3 punktą) aiškiai ir nedviprasmiškai įvardijo dabartinę padėtį biologinės įvairovės išsaugojimo srityje. Atlikta analizė, be kita ko, atitinka JT aplinkosaugos programos pranešimo apie biologinę įvairovę nuostatas, kuriame teigiama, kad visame pasaulyje biologinė įvairovė mažėja sparčiau nei bet kada anksčiau.

3.8 Dar 1998 m. ⁽³⁾ pateiktoje biologinės įvairovės strategijoje ES atkreipia dėmesį į tai, kad padėtis Europoje taip pat kelia didelį susirūpinimą. Dėl žmogaus vykdomos veiklos ištisus šimtmečius laipsniškai mažėjo turtinga Europos Sąjungos biologinė įvairovė. Per pastaruosius dešimtmečius ši žmogaus įtaka įgavo milžinišką mastą. UNEP ataskaitoje rašoma, kad kai kuriose Europos šalyse sunaikinta iki 24 proc. tam tikrų kategorijų gyvūnų, pvz., drugelių, paukščių ir žinduolių, rūšių.

3.9 2001 m. Geteborgo strategijoje ⁽⁴⁾ (ES darnaus vystymosi strategija) rašoma, kad per pastaruosius dešimtmečius biologinės įvairovės nykimas Europoje įgijo nepaprastai didelį pagreitį. EESRK taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad šiandien rūšių išnykimo lygis 100 — 1 000 kartų viršija natūralų mirštamumo lygį, o naujesnėje Utrechto universiteto atliktoje studijoje teigiama, kad šis lygis netgi viršijamas 1 000–10 000 kartų.

3.10 Rūšių išnykimo priežastys yra įvairios. Apskritai reikia pažymėti, kad natūralių gyvūnijos ir augalijos buveinių naikinimas arba materialus poveikis joms mažina biologinę įvairovę. Tikrosios priežastys - natūralių buveinių suskaldymas vystant struktūrą ir plėtojant miestus, eutrofizacija, statinių plėtra, masinis turizmas, taip pat aplinkos ir vandens tarša.

3.11 Ypatingą, galima sakyti dvigubą vaidmenį čia suvaidino Europos žemės ūkis, kuris anksčiau dėl savo ekstensyvių ir nepaprastai įvairių žemėnaudos formų iš pradžių didino rūšių įvairovę. Tačiau jau senokai daugelis šių ekstensyvos žemėnaudos formų tapo neekonomiškos, taigi jas pakeitė intensyvesni, t. y., didesnę įtaką natūraliems procesams darantys metodai. Tai savo ruožtu daro dvigubą poveikį biologinei įvairovei: dėl intensyvos žemdirbystės, viena vertus, labai mažėja rūšių skaičius, kita vertus, dėl naudojimo pobūdžio ir nuolat dirvonuojančių plotų, kurie lig šiol buvo naudojami ekstensyviai arba gamtoje įprastais būdais, arba pakeitus jų naudojimo paskirtį dingsta vertingi biotopai. Taigi žemės ūkis, atsižvelgiant į ūkininkavimo metodus, gali skatinti arba mažinti biologinę įvairovę.

3.12 Krūmynų pakeitimas kitomis kultūromis (sukcesija), konkurencinės pusiausvyros pasislinkimas (taip pat ir dėl eutrofizacijos), miškų įveisimas, tam tikrai teritorijai nebūdingų gyvūnų introdukcija ir žvejybos išteklių pereikvojimas yra ne mažiau svarbios priežastys.

3.12.1 Kitos, kol kas ne tokios svarbios priežastys ateityje gali dar labiau pabloginti padėtį. Europos aplinkos agentūra savo naujojoje ataskaitoje ⁽⁵⁾ mini artimiausio laikotarpio klimato pokyčius kaip didžiulį, ateityje galbūt netgi vyraujančių pavojų, sukelsiantį negrįžtamus biologinės įvairovės pokyčius.

3.12.2 Žaliosios genų inžinerijos taikymas yra dar vienas pavojus, keliantis grėsmę Europos rūšių įvairovei. Genetiškai modifikuotų augalų auginimas komerciniams tikslams, mokslininkų nuomone, galėtų turėti didelį poveikį aplinkiniams augalams ir kartu drugeliams bei bitėms. Tokius rezultatus pateikia trejus metus trukęs, Didžiosios Britanijos vyriausybės užsakymu atliktas tyrimas, kuriame dalyvavo daugiau kaip 150 mokslininkų ⁽⁶⁾. EESRK ragina Komisiją aktyviai remti šios srities tiriamąją veiklą.

3.13 Galimas biologinės įvairovės nykimo pasekmes galima pailiustruoti konkrečiu pavyzdžiu. Pavyzdžiui, MŽŪO duomenimis, visame pasaulyje labai sumažėjo apdulkinančių vabzdžių populiacija. Žydinčių augalų apdulkinimo sistemos vystėsi toliau ir kartu prisitaikė prie apdulkinančių vabzdžių vystymosi, kurie savo ruožtu išsiugdė geresnes nektaro ir žiedadulkių rinkimo savybes, taip paskatindami geresnį sėklų subrandinimą ir apdulkinančių augalų paplitimą. Vabzdžių atliekamas kryžminis apdulkinimas didina genetinę įvairovę, sėklos būna atsparesnės, o vaisiai pasižymi geresne kokybe. 70–95 proc. apdulkinančių vabzdžių priskiriami plėviasparnių klasei (Hymenoptera), kuriai priklauso ir žmonių auginamos bitės. Pastebėtas apdulkinančių vabzdžių populiacijos sumažėjimas gali turėti pragaištingų (net ekonominių) padarinių.

3.14 Kadangi yra pakankamai daug tyrimų ir pasisakymų, rodančių akivaizdų biologinės įvairovės sumažėjimą, EESRK nebūtina šioje nuomonėje toliau nagrinėti pavienių priežasčių arba apskritai skatinti sąmoningumą šiuo klausimu. Visi politikai turi suprasti problemos opumą. Be to, yra pakankamai informacijos, tiksliai aprašančios padėtį.

3.15 EESRK džiaugiasi, kad visos ES institucijos nuolat pripažįsta biologinės įvairovės išsaugojimo svarbą. Nepaisant įvairių politinių įsipareigojimų ir deklaracijų, nepaisant pasirašytos Biologinės įvairovės konvencijos, kurią ratifikavo visos 25 ES valstybės narės ir ES, ir tikslingų ES gamtos apsaugos taisyklių, pvz., 1979 m. Direktyvos dėl laukinių paukščių apsaugos ⁽⁷⁾ ir 1992 m. Direktyvos dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (Buveinių direktyva) ⁽⁸⁾, biologinė įvairovė ir toliau nyksta.

⁽⁵⁾ „The European Environment – State and outlook 2005“, EAA, 2005 m. lapkritis.

⁽⁶⁾ Mokslinis žurnalas *Nature*, 2005 3 22.

⁽⁷⁾ OL L 103 1979 4 25, p. 1.

⁽⁸⁾ OL L 206 1992 07 22, p. 7.

⁽³⁾ Plg. COM(1998) 42 final

⁽⁴⁾ COM(2001) 264 final

3.16 Johannesburge vykusiame JT aukščiausio lygio susitikime darnaus vystymosi klausimais dalyvaujančios šalys susitarė iki 2010 metų gerokai pristabdyti biologinės įvairovės mažėjimo tempus. ES žengė dar vieną žingsnį ir išpareigojo iki 2010 metų sustabdyti biologinės įvairovės nykimą⁽⁹⁾.

3.17 Biologinės įvairovės išsaugojimas yra visuotinai pripažintas, prasmingas ir būtinas, tačiau drauge ir labai sudėtingas uždavinys, kurį sprendamos visų lygių ES politinės institucijos (nuo ES iki vietos valdžios institucijų) kartu su pilietine visuomene turi dirbti sutartinai ir rodyti pavyzdį plačiajai visuomenei.

Politinės ir socialinės biologinės įvairovės nykimo priežastys

3.18 Įdomus, tačiau, deja, per retai užduodamas klausimas, į kurį būtina atsakyti — kokios politinės priežastys lėmė, kad ištisus dešimtmečius, kartais net dramatiškai mažėjo rūšių skaičius ir nebuvo imtasi ir įgyvendinta pakankamai politinių priemonių?

3.19 To priežastys labai įvairios. Problema yra ta, kad biologinės įvairovės nykimas - tai labai lėtas, nepastebimas ir todėl iš pradžių beveik neįjuntamas procesas (jį galima palyginti su klimato pokyčiais). Nėra nei vienos kokios nors priemonės, su kuria galima sieti problemos atsiradimą, nei kontrapriemonės, kuri padėtų išspręsti problemą. Pastebėtas biologinės įvairovės nykimas - tai milijonų veiksmų ir sprendimų, priimtų pastaraisiais metais ir dešimtmečiais, suma, tuo tarpu pavienio sprendimo padariniai atrodo nereikšmingi arba net antraeiliai.

3.20 Todėl, viena vertus, yra nepaprastai sunku užkirsti kelią būsimiems sprendimams argumentuojant siekiu išsaugoti biologinę įvairovę arba jiems nepritarti, juo labiau kad vadinamosios intervencinės tarnybos nurodo, kad vienoje srityje padarius gamtai žalą kompensacinės arba pakaitinės priemonės bus taikomos kitoje srityje (o tai labai dažnai nepavyksta).

3.21 Kita priežastis - per palyginti trumpą laiką įvyko procesai, lėmę tai, kad vis mažiau žmonių tiesiogiai sužinodavo ir pajusdavo biologinės įvairovės ir gamtovaizdžio reikšmę bei jų pasikeitimus. Mes išgyvename savotišką atotrūkį nuo gamtos, prasidėjusį dar tada, kai vis mažiau žmonių ima apskritai suprasti ar išvelgti gamtovaizdžio **praktinę**⁽¹⁰⁾ ir **vidinę vertę**⁽¹¹⁾.

(9) Geteborgo Europos Vadovų Taryba, pirmininkaujančios šalies išvados, žr. 31 punktą.

(10) Kraštovaizdžio **praktinė vertė**, jo ekonominė vertė yra daug platesnė sąvoka už žemės ūkyje ir miškininkystėje vartojamą „gamybos vietas“ sąvoką. Tą galėtų iliustruoti turizmas arba užmiešio poilsiavietės. Turizmas plėtojamas vietovėse, pasižyminčiose įvairiapusiškumu ir rūšių įvairove, tiesiog „gražiu“ gamtovaizdžiu.

(11) Viena vertus, **vidinę** kraštovaizdžio **vertę** sudaro pačios gamtos vertė, kurią reikia pripažinti ir išsaugoti ir kuri neturi sunykti dėl vienpusio gamtos naudojimo technologiniams ir ekonominiams tikslams. Kita vertus, kraštovaizdžio vertė yra svarbi psichologinių, o ypač fizinių žmogaus jėgų atgavimui, jo išsiliejimui į natūralią gyvenimo aplinką.

3.22 Dauguma žmonių (tarp jų ir didžioji dalis politikų) tikriausiai ne visiškai suvokia tikrąją „biologinės įvairovės apsaugos“ reikšmę (įskaitant ir didžiulę moralinę bei etinę atsakomybę). Jie tiesiog yra gamtovaizdžio „vartotojai“, džiaugiasi jo grožiu ir mėgaujasi jį stebėdami, praleidami savo laisvalaikį, sportuodami ir atostogaudami. Vis dėlto jie nedaug nutuokia apie tai, kaip gamtovaizdžio biotiniai veiksniai, pavienių augalų ir gyvūnų rūšių tarpusavio sąveika ir abipusis poveikis kuria gamtovaizdį ir užtikrina jo stabilumą ir kokią svarbią reikšmę turi šis trapus stabilumas, sudarantis mūsų gyvenimo ir ekonomikos sistemos pagrindą. Didelė visuomenės dalis gamtą suvokia tik sporadiškai, ne būdami gamtoje, o žiūrėdami televizijos laidas ir filmus, kuriuose rodomos Afrikos grožybės, Galapagų salos ar kiti tolimi kraštai, tačiau nenagrinėjamos Europos gamtos paveldo problemos.

3.23 Matyt neatsitiktinai gamtosaugos organizacijos su nuostaba pastebi, kad europiečiai veikiausiai yra pasirengę kovoti už dramblių išlikimą arba Sibiro tigrų apsaugą nei apsaugoti šalia gyvenantį paprastą žiurkėną.

3.24 Apie biologinės įvairovės nykimą žmonės sužino iš pasakojimų, reportažų, politinių dokumentų. Tačiau neįgiamų padarinių jie tiesiogiai nepajunta. Kartais net pasitaiko atvejų, kad žmonės nėra net akyse matę to, kas lauke, gamtoje nyksta. Kaip žinoma, žmonės gina tik tai, ką jie iš tiesų pažįsta ir myli, iš ko jie tikisi kokios nors naudos.

3.25 Nors, remiantis kasdiene gyvenimiška patirtimi, biologinė įvairovė yra visuotinai pripažintas reiškinys, tačiau tuo pačiu metu vis mažiau piliečių yra asmeniškai su tuo susiję. Vertybės atsiranda tuomet, jei su tuo esi susijęs. Daugelis piliečių mano, kad su biologine įvairove jie nėra tiesiogiai susiję, taigi vis rečiau prisiimama atsakomybė už biologinės įvairovės išsaugojimą, ji perduodama valstybei.

3.26 Ar visame pasaulyje bus išsaugota biologinė įvairovė, priklausys nuo to, kokių mastu politikams pavyks pasiekti, kad žmonės už tai vėl pasijustų atsakingi. Žmonėms reikia paaiškinti, kad ne viskas, ką įmanoma padaryti, privalo būti padaryta. Žmogus privalo suvokti, kad tausojant gamtą reikia kai ko atsisakyti, kas mus, žinoma, praturtins. Norint tai pasiekti, reikia surengti ES informacinę kampaniją apie biologinės įvairovės nykimą.

3.27 O kadangi padėtis yra tokia kaip aprašyta aukščiau, šiuo metu tenka dažnai susidurti su tokiais atvejais, kai kiekvienas žmogus laiko save biologinės įvairovės apsaugos šalininku, tačiau užduoda tokius klausimus:

— ar gamtą reikia saugoti būtent ten, kur planuojama nutiesti aplinkkelių?

- ar gali taip būti, kad dėl 1992 m. Direktyvos dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos bus uždrausta kurti pramonės rajoną;
- ar iš tikrųjų gamtos apsauga (taip brangiai) kainuoja?

3.28 Dar daugiau — tariamai sunkiomis ekonominėmis sąlygomis gamtos apsauga nelaikoma gyvenimo ir ekonomikos pagrindu, ji tampa atpirkimo ožiu, savotiška kliūtimi, stabdančia „teigiamą“ vieno ar kito, ekonomikai svarbaus proceso raidą. Įdomumo dėlei reiktų paminėti, kad tokiais atvejais neretai pateikiami visiškai absurdiški argumentai: jei dėl gamtos saugos taisyklių negalima nutiesti kelio, kuris kam nors asmeniškai labai svarbus, pradedama purtyti galvą. Bet jei norima per privačią poilsiavietę ar rekreacinę zoną nutiesti kelią, tuomet siekiant apsaugoti tokią teritoriją argumentuojama noru išsaugoti gamtovaizdį.

3.29 Į gamtą vis dažniau žiūrima kaip į „visiems prieinamą bendrą turtą“, su kuriuo pramoninė, vis labiau urbanizuojama visuomenė, kelianti aukštus laisvalaikio reikalavimus, gali elgtis kaip tinkama ar daryti jam įtaką. O politikai klaidina teigdami, kad išsaugoti biologinę įvairovę pakanka kompensacinių ir pakaitinių priemonių.

Iki šiol Tarybos ir Komisijos taikytų priemonių poveikis

3.30 Tarybos ir Komisijos taikytų priemonių poveikis, kaip rodo dabartinė padėtis, lig šiol buvo visiškai nepakankamas. Todėl Komisijos iniciatyva 1979 m. priimta Direktyva dėl laukinių paukščių apsaugos ir 1992 m. Direktyva dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos apsaugoti natūralias Europos gyvūnijos ir augalijos buveines buvo ir yra teisinga bei prasminga. Svarbiausia problema — tai politinė valia, įgyvendinant ir vykdant direktyvą, o Komisija pati konstatuoja: pasirodė esą nelengva įgyvendinti **laukinių paukščių apsaugos** ir **buveinių** direktyvas. Pažeidimai, susiję su šiomis direktyvomis, sudaro apie ketvirtadalį atvejų, dėl kurių Europos Komisija turėjo kreiptis į teismą ⁽¹²⁾.

3.31 EESRK mano, kad yra du skirtingi atsakomybės lygiai:

3.31.1 Pirmasis lygmuo yra politinis, jam būdingas nepakankamas sąmoningumas. EESRK, pvz., visiškai nesuprantama, kodėl Taryboje valstybės narės priima sprendimus dėl tam tikrų gamtos apsaugos direktyvų, kurių pačios valstybės narės neįgyvendina arba įgyvendina nepakankamai. EESRK nuomone, tai visiškai nepriimtina. Patys politikai sukuria didžiules pasitikėjimo spragas, nesugebėdami įgyvendinti gamtos apsaugos priemonių.

3.31.2 Nekelia pasitikėjimo ir tokia politika, kuri žada iki 2010 m. sustabdyti biologinės įvairovės nykimą žinodama, jog

⁽¹²⁾ Žr. COM(2003) 745/2 ir analogiškai suformuluotą COM(2005) 17.

tai pareikalaus finansinių išteklių, tačiau atitinkamos svarbiausios Finansinės perspektyvos biudžeto eilutės asignavimus ⁽¹³⁾ senosioms valstybėms narėms sumažina daugiau kaip 30 proc. ES valstybių narių valstybių ir vyriausybių vadovai patys sukūrė gaires tokiai politikai, kuri negali patenkinti savo poreikių. Tokia politika yra blogas pavyzdys.

3.31.3 Tačiau tokio atveju valstybės narės — o tai jau antrasis atsakomybės lygmuo — negali suversti kaltės dėl savo žlugusios politikos, pvz., gamtos naudotojams. EESRK daugelyje savo nuomonių nagrinėjo nepakankamo direktyvų, kurios yra svarbios biologinės įvairovės išsaugojimui, įgyvendinimo fenomeną. Jis gali tik dar kartą pakartoti: pvz., jei biologinės įvairovės išsaugojimo arba gerinimo priemonės susikirs su (suprantamais) ekonominiais žemės naudotojų interesais, turi būti bent jau atlyginama galima ekonominė žala. O dar geriau būtų skatinti atitinkamas biologinės įvairovės priemones. Svarbiausia kliūtis yra visiškai neužtikrintas Natura 2000 priemonių finansavimas artimiausiu finansiniu laikotarpiu, dėl kurio 2005 m. gruodžio 16 d. Europos Vadovų Taryba priėmė sprendimą. Bet kuris rimtas politinis pareiškimas apie biologinės įvairovės išsaugojimą ir vystymą yra nieko vertas, jei nebus sudarytos tinkamos ekonominės sąlygos!

3.32 Tol, kol nebus išspęstas Natura 2000 finansavimo klausimas, kaip to reikalauja EESRK ir Europos Parlamentas (atskira, pakankama Natura 2000 finansavimo eilutė, skirta kompensaciniams priemonėms), ES metodas ir toliau bus neveiksmingas. Niekuo nepagelbės net gerai surengtos viešųjų ryšių kampanijos.

3.33 Darna vystymosi strategijoje paskelbta priemonė, skirta biologinės įvairovės išsaugojimui, buvo agrarinės aplinkosaugos priemonių gerinimas atlikus bendrosios žemės ūkio politikos pusės laikotarpio peržiūrą, kad būtų pradėta taikyti skaidri tiesioginių išmokų sistema už paslaugas, susijusias su aplinkosauga. EESRK apgailestauja, kad nebuvo laikomasi šio svarbaus ir teisingo pažado, o dėl to sulaukta priešingų rezultatų. Didžiausia atsakomybė teko ne tiek Komisijai, kiek valstybėms narėms, ypač dėl jų pozicijos finansų atžvilgiu.

Ar įvairios ES politikos kryptys yra pakankamai nuoseklios?

3.34 EESRK mano, kad įvairios ES politikos sritys nėra tinkamai derinamos siekiant sustabdyti biologinės įvairovės nykimą. Priešingai, netgi tose politikos srityse, už kurias atsako ES, ir toliau kyla pavojus, kurio negalima pašalinti kukliomis gamtos apsaugos priemonėmis. To nepakeis ir pradėti įgyvendinti veiksmų planai ⁽¹⁴⁾, o šiuo metu rengiamos teminės strategijos, atrodo, nieko negalės iš esmės pakeisti ⁽¹⁵⁾.

⁽¹³⁾ Kaimo plėtra numatyta 2007-2013 m. finansinės perspektyvos 2-oje išlaidų kategorijoje.

⁽¹⁴⁾ Pvz., dėl ekologinės žemdirbystės.

⁽¹⁵⁾ EESRK rengia pavienių strategijų nuomones; čia pateikiama nuoroda į jas.

3.35 Tai rodo transeuropinių transporto tinklų projekto pavyzdys, taip pat ir žemės ūkio politika, kurią Komitetas nagrinėjo kitose nuomonėse. Dunojus, kurio ilgis 2 880 km ir kuris teka per 10 Europos šalių, yra, be abejonės, Europos upė tikraja to žodžio prasme. Prie šios gyvybinės arterijos yra daugybė nepakartojamo grožio kampelių, kuriuos reikia įtraukti į Natura 2000 draustinių sąrašus. Tačiau ES laikosi nuomonės, kad apie 1 400 km (taigi pusė) šios upės vagos atkarpoje yra laivybai trukdančių susiaurėjimų, kuriuos reikia pašalinti. Tai daugiausia tos vietos, kur upės tėkmė dar išlikusi natūrali, pvz., Straubing-Vilshofen Vokietijoje, ties Hainburgu, ir Vachau Austrijoje, nemaža šios upės atkarpa yra Vengrijos teritorijoje ir beveik visa upės atkarpa Bulgarijoje ir Rumunijoje. Tokia politika, kuri baigiasi ekonomikos augimo ir gamtos apsaugos konfrontacija, pirmiausia išprovokuoja ir užprogramuoja konfliktus, nors politikai, laikydamiesi darnaus vystymosi strategijos ir biologinės įvairovės išsaugojimo tinklų, turėtų juos spręsti.

3.36 Šis EESRK teiginys, kad nėra pakankamai nuoseklios politikos, taikomas ne tik sektoriams, kurie „tradiciškai“ laikomi pavojingais gamtos ir rūšių apsaugai — pavyzdžiui, minėtoji transporto ir infrastruktūros politika arba pernelyg intensyviai plėtojami žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė –, tačiau ir toms politikos sritims, kurios iš pirmo žvilgsnio, atrodo, tiesiogiai nesusijusios su biologine įvairove.

3.36.1 Kaip pavyzdį galima paminėti kovos su galvijų spongioformine encefalopatija priemones. Šiame kontekste yra griežtai uždrausta palikti dvėseną gamtoje arba ją ten nugabenti⁽¹⁶⁾. Ūkininkai privalo nugaišusius naminius gyvūnus nugabenti į utilizavimo įmonę, o tai labai brangiai kainuoja.

3.36.2 Tose Europos vietose, kuriose dar yra išlikusių dvėseną mintančių laukinių gyvūnų nepalietų populiacijų, tokių kaip maitvanagai, vilkai arba lokiai, kilo rimtų, su rūšių išsaugojimu susijusių problemų. Dešimtajame dešimtmetyje ir iki 2003 m. pvz., Astūrijoje per metus į gyvūnų utilizavimo įmones buvo vidutiniškai atvežta apie 3 000 naminių gyvūnų. 2004 m. pradėjus nuosekliai įgyvendinti ES reglamentą, jų skaičius išaugo iki 20 000.

3.36.3 Taigi Astūrijoje (plotas 10 604 km²) „nebeliko“ apie 17 000 nugaišusių gyvūnų, kurie anksčiau buvo svarbus maitvanagių, lokių, vilkų ir kitų dvėseną mintančių gyvūnų rūšių maisto šaltinis. Skaičiuojant vienam gyvūnui 200 kg, tai sudaro 3 400 tonų baltyminės biomasės gamtoje⁽¹⁷⁾. Blieka tik palaukti ir įsitikinti, ar ką nors pakeis 2002 m. lapkričio mėn.

⁽¹⁶⁾ Tai įmanoma tik tam tikromis sąlygomis, kurias dėl jų sudėtingumo įvykdyti yra taip sunku, kad jos beveik netaikomos.

⁽¹⁷⁾ Pasekmės aprašytos tik paviršutiniškai. Valle del Trubia teritorijoje Ispanijos gamtos apsaugos organizacija FAPAS daugelį metų stebi palšuosius grifus. Iki 2003 m., kaip visuomet, būdavo 10 porų, kurios paprastai išmaitindavo 8–9 jauniklius. Palšieji grifai visada išperi tik vieną jauniklį. 2004 m. užaugo tik 4 jaunikliai. Lokių apsauga besirūpinantys gamtosaugininkai praneša apie daug kritusių lokių jauniklių, kurie nugaišo pritrūkus maisto.

išleistas Karališkasis dekretas, leidžiantis šerti dvėseną mintančių laukinius gyvūnus tam tikrų naminių gyvūnų gaišenomis arba jų subproduktais. Kitos ES valstybės narės tokių nacionalinės teisės aktų nepriėmė.

Kokių kitų iniciatyvų turėtų imtis Komisija ir valstybės narės?

3.37 Komisija, peržiūrėdama 2003 metų aplinkosaugos politiką⁽¹⁸⁾, nurodo, kad reikia nustatyti šiuos prioritetus:

- numatyti priemones, sukuriančias tvaresnę žemės ūkio politiką,
- įgyvendinant bendrą žuvininkystės politiką naudoti ekologišką techniką,
- užtikrinti geresnę dirvožemio ir jūros aplinkos apsaugą,
- siekti geresnio įgyvendinimo gamtos apsaugos srityje,
- tiksliau nustatyti tendencijas biologinės įvairovės srityje,
- tarptautiniu lygiu stiprinti biologinės įvairovės apsaugą.

3.38 Be to, Komisija, svarstydamą 2007 metų strategiją paskelbė apie direktyvų dėl Buveinių ir laukinių paukščių apsaugos direktyvų persvarstymą, siekiant, kad šios atitiktų naujausias mokslines žinias⁽¹⁹⁾. EESRK labai džiaugtusi, jei Komisija kiek galima greičiau paaiškintų, apie kokias naujausias mokslo žinias kalbama ir kokio masto bus taisymai, kurie, Komiteto nuomone, tik padėtų gerinti Europos gamtos apsaugą.

3.39 EESRK neabejoja, jog reikia stiprinti buveinių apsaugą ir skirti tam būtinas lėšas. Direktyvos dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos ir Direktyvos dėl laukinių paukščių apsaugos nepakanka, kad Europos mastu būtų užtikrinta saugotinių rūšių ir natūralių buveinių apsauga. EESRK kritiškai vertina tai, kad valstybėse narėse (visais lygiais, netgi vietos lygiu) neretai elgiamasi vadovaujantis principu: gamta, neturinti Europos lygmens apsaugos statuso, o tik nacionalinio lygmens apsaugą, yra „antrarūšė“. Jei ES neskiria tam lėšų, tai mes irgi nieko nedarome. Dar blogesnė biologinės įvairovės apsaugos padėtis yra regionuose, nepriklausančiuose saugomoms teritorijoms, kuriuose viešasis sektorius beveik iš viso nevykdo jokios veiklos. Tačiau biologinės įvairovės apsaugos tikslai negali būti taikomi tik keletui saugomų teritorijų.

3.40 Toks požiūris ir nuostatos vis dėlto labai aiškiai parodo, kad dauguma gyventojų, tačiau ir daugelis už šią sritį atsakingų politikų nesupranta ekologinių sąsajų apskritai ir pirmiausia būtinybės saugoti biologinę įvairovę. Reikia paraginti visų pirma viešąsias institucijas rodyti pavyzdį. Jos turi visuomenei išaiškinti, kad biologinės įvairovės apsauga yra svarbi, kad jos yra pasirengusios savo teritorijose imtis reikiamų priemonių, net jei per trumpą laiką galima pasiekti ekonomiškai „veiksmingesnių priemonių“.

⁽¹⁸⁾ COM(2003) 745/2

⁽¹⁹⁾ COM(2006) 122

3.41 Todėl reikėtų pasinaudoti JT paskelbtu darnaus vystymosi švietimo aplinkosaugos srityje dešimtmečiu (2005–2015 m.) ir pradėti plataus masto kampaniją, kuria būtų siekiama sustabdyti pastebimą žinių ir patirties, susijusių su biologine įvairove, mažėjimą, ir siekti jas praturtinti. Būtina konstruktyvi plataus masto kampanija, kuri skelbtų, jog gamta nėra prabanga, kuria visuomenė mėgaujasi ekonominės gerovės metais ir kurios gali atsisakyti susilpnėjęs ekonomikai. Visuomenei reikia diegti biologinę įvairovę kaip ekonominę, kultūrinę ir dvasinę vertybę. Gamtos apsaugą reikia perteikti kaip teigiamą dalyką (ar yra kas nors aukštesnio nei gyvybės pagrindų išsaugojimas?), gamtos apsauga turi teikti žmogui džiaugsmo ir malonumo, o ne tapti našta. Šios kampanijos metu reikia visuomenei išaiškinti, kad tolesnio mūsų natūralių gyvenimo pagrindų griovimo kaina yra gerokai didesnė už apsaugai skirtas lėšas, o praradimų vertybių negalima įvertinti eurais ir centais.

3.42 EESRK supranta, kad ES, vykdydama savo gamtos apsaugos politiką, gali tik užtikrinti, kad bus įgyvendinti tikslai, kuriuos galima pasiekti tik daugeliui valstybių derinant savo veiksmus. Tačiau taip pat turi būti vykdoma atitinkama „biologinės įvairovės apsaugos politika“ nacionaliniu, regionų, vietos, netgi privataus sektoriaus lygiu. Taigi valstybės narės turi dėti bent jau ne mažiau pastangų nei ES.

3.43 Todėl EESRK labai pritartų, jei Komisija vykdydama atitinkamą kampaniją, bendradarbiautų su aplinkosaugos grupėmis ir suinteresuotomis žemės naudotojų asociacijomis, paremtų gamtos apsaugos modelinius projektus, skirtus visoje Europoje skatinti savimonę ir pradėti plačią informavimo kampaniją. Tokiai veiklai tiktų vadinamoji „Žalioji Europos juosta“, nevyriausybinių organizacijų iniciatyva, kurią iš dalies remia viešasis sektorius⁽²⁰⁾ ir kuria siekiama apsaugoti natūralias buveines, kurios vystėsi saugomos iš dalies netgi nehumanišku šalių sienų. „Žalioji Europos juosta“, besitęsianti nuo Skandinavijos iki Balkanų, (iki šiol) yra ilgiausias Europos biotopo koridorius.

3.44 Kalbant apie biologinės įvairovės apsaugą tarptautiniu lygiu, EESRK laikosi nuomonės, kad biologinė įvairovė būdama vad. ne prekybiniu klausimu (angl. *non-trade-concern*) privalo tapti neatskiriama prekybos sistemos (taip pat ir PPO) dalimi.

Poveikis Lisabonos ir darnaus vystymosi strategijoms

3.45 EESRK apsiriboja savo nuomonėje teiginiais apie Lisabonos strategiją. Šiame dokumente nėra reikalo komentuoti darnaus vystymosi strategijos, nes, viena vertus, atitinkamame Komisijos komunikate⁽²¹⁾ pateikti teiginiai yra tiek migloti ir neprivalomi, kad vargu ar galima tikėtis ko nors labai apčiuopiamo biologinės įvairovės išsaugojimui. Kita vertus, EESRK šį dokumentą išsamiai analizuos atskiroje nuomonėje.

3.46 Jei pasitvirtins tai, ką 2005 m. pavasarį pažymėjo Briuselio Europos Vadovų Taryba, t. y. jog Lisabonos strategija yra

darnaus vystymosi strategijos dalis, Lisabonos strategija turėtų atsižvelgti ne tik į ekologinius poreikius, bet ir teisingais pripažintus ekonominius pokyčius tuo pačiu metu sąmoningai skatinant ir biologinės įvairovės apsaugą. Tačiau Lisabonos strategijos dokumentuose nėra net tokio požiūrio užuomazgų.

3.47 Komisija turėtų kuo greičiau bendrai įvertinti, kokią grynai ekonominę reikšmę turi biologinės įvairovės apsauga Europoje. Turėtų būti pateikiama ir aprašoma daug daugiau teigiamų pavyzdžių, rodančių, kad biologinės įvairovės apsauga ir ekonominis vystymasis vienas kitą skatina. Be to, pagaliau turi būti pradėtos visuomenei būtinos diskusijos apie konkrečius išorės išlaidų įtraukimo į vidaus sąnaudas būdus.

Pilietinės visuomenės indėlis

3.48 Pilietinės visuomenės indėlis išsaugant biologinę įvairovę yra svarbus ir šioje srityje galima dar daug ką nuveikti. Tačiau pilietinės visuomenės indėlis negali atitaisyti arba kompensuoti to, ko viešasis sektorius nepadarė arba padarė netinkamai. Reikalauti iš pilietinės visuomenės didesnio indėlio yra teisinga, tačiau tai neturėtų nukreipti visuomenės dėmesio nuo viešojo sektoriaus darbo trūkumų.

3.49 EESRK labai pritartų naujai kampanijai, apie kurią kalbama EESRK skirtame 2005 m. rugsėjo 13 d. ES pirmininkaujančios valstybės narės rašte. Ji turėtų skatinti motyvaciją ir geresnį būtinybės išsaugoti biologinę įvairovę suvokimą. Reikia labai anksti, dar vaikų darželiuose ir mokyklose pradėti švietimą ir siekti išaiškinti, jog kiekvienas žmogus privalo padėti saugoti žmonijos egzistencijos pagrindus. Biologinės įvairovės apsauga prasideda mūsų artimiausioje aplinkoje, perkant prekes parduotuvėse, tvarkant sodą ir pan.

3.50 Žmogui bus lengviau imtis veiklos, jei jis žinos, kam jis tą daro, kai žinos, kad jo veikla yra pageidaujama ir vertinama, ir kai galės sekti politikų pavyzdžiu. Atitinkamą kampaniją galima panaudoti ne tik pagrindų žinių perteikimui, bet ir vardan biologinės įvairovės išsaugojimo pasitelkti į pagalbą savotiškų ambasadorius - roko muzikantus, literatus, aktorius, politikus, žurnalistus ir pan.

3.51 Ne tik nevyriausybinių organizacijos, bet ir daug asociacijoms ar grupėms nepriklausančių piliečių atlieka tikrai pagyrimo vertą darbą gamtos ir rūšių įvairovės apsaugos srityje. Ūkininkai dalyvauja įgyvendinant agrarinės aplinkosaugos programas ir savanoriškas iniciatyvas. Nemažai kitų visuomeninių grupių aktyviai dirba saugant biologinę įvairovę, jos kartais prisiima ir tokias užduotis, kurios aiškiai priskirtinos valstybės kompetencijai. Jei nebūtų plėtojama ši veikla, biologinės įvairovės išsaugojimo srityje nebūtų pasiekta tokių gerų rezultatų. Būtent dėl privačių aplinkosaugos aktyvistų, tačiau ir dėl gamtos naudotojų darbo, padėtis dar labiau nepablogėjo. Politikai turėtų remti šią veiklą ir ne vien finansškai.

⁽²⁰⁾ Pavyzdžiui, Federalinė gamtos apsaugos tarnyba.

⁽²¹⁾ COM(2005) 658 2005 12 13 „Darnaus vystymosi strategijos peržiūra – veiksmų programa“.

3.52 Svarbi ne tik praktinė veikla gamtoje. Jei politikai iš tikrųjų ketina sustabdyti biologinės įvairovės nykimą, jie turi būti suinteresuoti, kad visuomenė pageidautų atitinkamos politikos; šiuo atveju netgi galima kalbėti apie politinį spaudimą. Europos gyventojai iš esmės pritaria būtinybei imtis veiksmų. 9 iš 10 Europos piliečių laikosi nuomonės, kad svarbius politinius sprendimus priimantys politikai aplinkosaugos reikalams turėtų skirti tiek pat dėmesio kaip ir ekonominiams ir socialiniams reikalams („Attitudes of Europeans towards the Environment“, EC Eurobarometer, 2004).

3.53 Gyventojus būtina šviesti, kad jie suprastų politines priemones (taip pat ir išlaidas). Pilietinė visuomenė gali ir turi prisidėti, tačiau būtina ir viešojo sektoriaus parama. Pavyzdžiui,

ji privalo siekti, kad gamtos apsauga nebebūtų įvardijama kaip „pažangos stabdys“, bet kad būtų pateikti tinkami atsakymai į iškeltus klausimus, kuriuos išsprendus biologinės įvairovės būtų daugiau, bet ne mažiau.

3.54 Šiame kontekste EESRK pritaria daugelio nevyriausybinių organizacijų iniciatyvai „Countdown 2010“, kuria siekiama, kad visos Europos valstybių vyriausybės iki 2010 m.⁽²²⁾ imtųsi būtinų priemonių iš tikrųjų sustabdyti biologinės įvairovės nykimą, kad iškeltą politinį tikslą lydėtų ir būtini veiksmai. Ši kampanija parodė: pilietinė visuomenė ir vyriausybės privalo drauge parengti didelį užduočių sąrašą.

2006 m. balandžio 26 d., Briuselis

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkė
Anne-Marie SIGMUND

⁽²²⁾ Žr. <http://www.countdown2010.net/>